

P-HS 010

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ปัจจัยในการบริหารที่มีความสัมพันธ์ต่อมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและ
การแพทย์ผสมผสานจังหวัดสมุทรปราการ

Management Factors Affecting Thai Traditional Medicine and Integrative Medicine
Promoting Hospital Standard in Samut Prakan Province

ขจิวรรณ ตันพานิช (Kageewan Tunpanich)¹ พาณี สีตกะลิน (Panee Sitakalin)²

สมโภช รติโอฬาร (Sompoch Ratoran)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะส่วนบุคคล (2) การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (3) ผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน(รพ.สส.พท) และ(4) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบุคคลและการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน(รพ.สส.พท) ประชากรที่ศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานบริการการแพทย์แผนไทยจังหวัดสมุทรปราการโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐและการดำเนินงานแพทย์แผนไทย มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 และ 0.95 ตามลำดับ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 36 ปี การศึกษาปริญญาตรี ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 13 ปี (2) มีการดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในภาพรวมอยู่ในระดับสูง พบว่าด้านการนำองค์กรอยู่ในระดับสูงสุด (3) ผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และ(4) เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐาน ส่วนประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 1.31$) และการดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท) การดำเนินงานแพทย์แผนไทย

¹นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช shoon_jin@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช panee_ps33@yahoo.com

³รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sompoch.rat@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Absrtact

The purposes of this descriptive research were to: (1) identify personal attributions of public health officials, (2) implement Thai traditional medical services according to the Public Sector Management Quality Award (PMQA) requirements, (3) assess the results of the Thai Traditional Medicine and Integrative Medicine Promoting Hospital Standards (TIPhS), and (4) determine the relationships between the personal attributions and the results of Thai traditional medical services according to the PMQA and the TIPhS requirements. The study was carried out among 224 health officials providing Thai traditional medical services and selected using the purposive sampling method. A questionnaire was used for data collection; and its reliability or Cronbach's alpha coefficient values were 0.83 and 0.95. Data analyses were performed to determine frequency, percentage, means, standard deviation, chi-square, Spearman rank correlation coefficient and Pearson's correlation coefficient. The results revealed that: (1) most of the respondents were female public health technical officers with an average age of 36 years, having completed a bachelor's degree and 13 years of work experience; (2) the performance according to the PMQA requirements was at a high level and highest for the leadership aspect; (3) the overall performance according to the TIPhS criteria was at a high level; and (4) the personal attributions and the PMQA operations that were associated with the TIPhS-based performance were gender, educational background, current position, years of service, leadership, strategic planning, customer focus, measurement, analysis, knowledge management, human resource focus and process management.

Keywords: Public Sector Management Quality Award (PMQA), Thai Traditional Medicine and Integrative Medicine Promoting Hospital Standard (TIPhS) and Operation of Thai Traditional Medicine

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

นโยบายกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้มีการบูรณาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพอย่างครบวงจร โดยเพิ่มการสนับสนุนทางการเงินในระบบหลักประกันสุขภาพ และการเพิ่มรายการยาสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ และเน้นการสนับสนุนการบูรณาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเข้าสู่ระบบบริการสุขภาพอย่างครบวงจรในระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับ จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการแพทย์แผนไทย ได้มีการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยขับเคลื่อนเป็นยุทธศาสตร์พัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบาย ได้นำมาปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของจังหวัดแล้วกำหนดเป็นนโยบายการแพทย์แผนไทยของจังหวัดโดยให้สถานพยาบาลของรัฐทุกระดับจัดบริการการแพทย์แผนไทยอย่างต่อเนื่องและให้ได้มาตรฐานตามที่สถาบันการแพทย์แผนไทยกำหนด ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา มีการพัฒนามาโดยลำดับเริ่มจากส่งเสริมการดูแลตนเอง มีการขยายอัตรากำลังบุคลากรในทุกอำเภอของจังหวัด จนถึงปัจจุบันมีหน่วยบริการงานแพทย์แผนไทยที่ได้มาตรฐาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่ บริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care) บริการระดับทุติยภูมิ (Secondary Care) และบริการระดับตติยภูมิ (Tertiary Care) เพื่อให้แต่ละระดับบริการมีบทบาทที่ชัดเจนและเชื่อมต่อกับระบบส่งต่อกันภายในเครือข่ายบริการสุขภาพ ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดสมุทรปราการ

ในการที่จะดำเนินงานพัฒนาให้หน่วยบริการงานแพทย์แผนไทยมีคุณภาพมาตรฐาน ต้องมีกระบวนการที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพของหน่วยบริการงานแพทย์แผนไทย และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานด้านการบริการงานแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการปัจจุบันการพัฒนาระบบการแพทย์แผนไทยจังหวัดสมุทรปราการมีหน่วยบริการที่ผ่านเกณฑ์การขึ้นทะเบียนด้านการจัดให้บริการแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้นในหน่วยบริการทุกระดับ การดำเนินงานจัดหน่วยบริการให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานงานแพทย์แผนไทยนั้นหลักการบริหารตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้องค์การบรรลุตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และเนื่องจากยังไม่พบการศึกษาปัจจัยในการบริหารที่มีผลต่อมาตรฐานงานแพทย์แผนไทยจังหวัดสมุทรปราการจึงมีความจำเป็นจะต้องศึกษาปัจจัยในการบริหารที่มีผลต่อมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการดำเนินงานอันจะนำมาซึ่งคุณภาพการบริการที่สูงขึ้นและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการการแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการการแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน จังหวัดสมุทรปราการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลการดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ประชากรที่ศึกษาคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการการแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 224 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาโดยประยุกต์จากเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ, 2557) และมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท) ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ (1) คุณลักษณะส่วนบุคคล (2) การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (3) ผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท) (4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทางคุณวุฒิจำนวน 3 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 และ 0.95 ตามลำดับสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคว้สแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการการแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุดร้อยละ 79 มีอายุเฉลี่ย 36 ปี อายุมากที่สุด 63 ปี และอายุต่ำสุด 23 ปี มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสาธารณสุขมากที่สุดร้อยละ 31.70 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 56.30 มีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 13 ปี มีประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด 38 ปีและมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด 1 ปี

2. การดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.42$, S.D = 0.44) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับสูงทุกด้านโดยด้านการนำองค์กรมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.54$, S.D = 0.41) รองลงมาคือ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.50$, S.D = 0.37) และด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.23$, S.D = 0.61) (ดังตารางที่ 1)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการดำเนินงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐจังหวัดสมุทรปราการ

(n=224)

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐแต่ละหมวด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การนำองค์กร	3.54	0.41	สูง
การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	3.42	0.48	สูง
การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.50	0.37	สูง
การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.37	0.59	สูง
การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	3.23	0.61	สูง
การจัดการกระบวนการ	3.44	0.55	สูง
รวม	3.42	0.44	สูง

3. ผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน จังหวัดสมุทรปราการ มีการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับระดับสูง ($\bar{X} = 1.41$, S.D = 0.48) เมื่อพิจารณาารายด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านสถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และด้านการควบคุมคุณภาพ ได้ผลลัพธ์อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 1.56$ และ 1.56ตามลำดับ) ส่วนด้านบุคลากร ด้านการจัดบริการ และด้านการปฏิบัติงาน ได้ผลลัพธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.81$, 1.21และ1.29 ตามลำดับ)(ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานจังหวัดสมุทรปราการ

(n=224)

มาตรฐาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสิ่งแวดล้อม	1.56	0.54	สูง
ด้านบุคลากร	0.81	0.06	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติงาน	1.29	0.41	ปานกลาง
ด้านการควบคุมคุณภาพ	1.56	0.01	สูง
ด้านการจัดบริการ	1.21	0.48	ปานกลาง
รวม	1.41	0.48	สูง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

และการแพทย์ผสมผสาน ส่วนประสิทธิภาพการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 1.31$) และคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน(ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานจังหวัดสมุทรปราการ

คุณลักษณะส่วนบุคคล	p-value
เพศ	.024*
ตำแหน่ง	<.001*
ระดับการศึกษา	.004*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ และประสิทธิภาพการทำงาน กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานจังหวัดสมุทรปราการ

คุณลักษณะส่วนบุคคล	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
อายุ	.078	.122	ไม่มีความสัมพันธ์
ประสิทธิภาพการทำงาน	.131	.025	ระดับต่ำ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ในภาพรวมเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.61$) กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐกับผลลัพธ์การให้บริการ
ตามมาตรฐานจังหวัดสมุทรปราการ

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value	ระดับความสัมพันธ์
การนำองค์กร	0.427	<.001*	ระดับต่ำ
การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	0.617	<.001*	ระดับปานกลาง
การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ	0.509	<.001*	ระดับปานกลาง
การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการ	0.618	<.001*	ระดับปานกลาง
การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	0.476	<.001*	ระดับต่ำ
การจัดการกระบวนการ	0.548	<.001*	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	0.611	<.001*	ระดับปานกลาง

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05สามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานฯ ซึ่งอธิบายได้ว่า บุคลากรทางสาธารณสุขส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เพศหญิงจะมีพื้นฐานทางด้านจิตใจที่อ่อนโยน มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ มีการวางแผนเป็นระบบ มีความตระหนักต่อความเสี่ยงของการให้บริการมากกว่า มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความเข้าถึง เข้าใจการให้บริการแก่ผู้รับบริการได้ดีกว่า เพศหญิงมีแนวโน้มและมีความต้องการที่จะรับส่งข่าวสารมากกว่าเพศชาย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2538) บุคลากรเพศหญิงในหน่วยงานจึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จตามตัวชี้วัดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประชาญ เจริญถนอม (2555) พบว่า ปัจจัยเพศ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำแหน่ง จากผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานฯ ซึ่งอธิบายได้ว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกันส่งผลทำให้การให้บริการตามมาตรฐานแตกต่างกัน ผู้รับผิดชอบงานแพทย์แผนไทยส่วนใหญ่มีตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขแต่มีผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานน้อย ในทางกลับกันตำแหน่งงานที่อยู่ในสายวิชาชีพแพทย์แผนไทยโดยตรงมีจำนวนน้อยแต่มีผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานสูงเนื่องจากมีความรู้ความสามารถ วิชาชีพเฉพาะทาง มีหน้าที่ที่ชัดเจนในการรับนโยบายมาสู่การปฏิบัติโดยการประสานงานกับทีมสหวิชาชีพในการดำเนินงานและมีส่วนร่วมในการทำงานตามนโยบาย สามารถนำองค์กรขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ส่งผลให้ผลลัพธ์การให้บริการเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล เอี่ยมพงษ์ไพบุลย์ (2554) พบว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของบุคลากรสาธารณสุขในสถานีนอนามัย จังหวัดกาญจนบุรี และอัญชิสาอยู่สบาย (2555) พบว่าปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อการบริหารและแรงจูงใจทั้งนี้ตำแหน่งวิชาชีพคือกลุ่มบุคลากรในแต่ละสาขาวิชาชีพต่างมีคุณสมบัติเฉพาะและมีความสามารถที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นแพทย์พยาบาลเจ้าหน้าที่สนับสนุนทางการแพทย์เช่นเดียวกับเกียรติศักดิ์ อัครเดช (2558) พบว่า บุคลากรพยาบาลในโรงพยาบาลที่มีตำแหน่ง และการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ระดับการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานฯ ซึ่งอธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลทำให้การให้บริการตามมาตรฐานแตกต่างกัน บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีนั้นส่วนใหญ่มีตำแหน่งระดับผู้บริหารหน่วยงานรับนโยบายมาและนำไปสู่การปฏิบัติจึงทำให้ผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานอยู่ในระดับสูง จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถความเข้าใจในสถานการณ์ต่างๆ สามารถพิจารณา คิด วิเคราะห์ รวมไปถึงสามารถตัดสินใจด้วยเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวภา เตังศิริ (2552) พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนอนามัยในจังหวัดขอนแก่น และสอดคล้องกับพนมพร ออบรัมย์ (2554) พบว่า วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดระบบงาน ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการวิชาการของหัวหน้าสถานีนอนามัยในจังหวัดชุมพร

ประสบการณ์การทำงาน จากผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.61$) กับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานฯ ซึ่งอธิบายได้ว่า บุคลากรของหน่วยงานมีประสบการณ์การทำงานมากขึ้นจะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพของงานเพิ่มขึ้นเนื่องจากประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรยิ่งเวลานานเท่าใดความชำนาญตลอดจนความสามารถก็จะมีมากตามไปด้วยทำให้สามารถนำประสบการณ์มาช่วยในการดำเนินงานให้เสร็จลุล่วงเกิดผลดีต่อหน่วยงานมากขึ้นซึ่งประสบการณ์ทำให้บุคคลมีโอกาสดูแลเรียนรู้ทำความเข้าใจมองเห็นปัญหาได้อย่างชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงทำให้เกิดทักษะและรู้แนวทางในการแก้ปัญหาได้ (การดือนันต์นาวิ, 2547) อีกทั้งประสบการณ์การทำงานจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้มีทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นมีความสุขรอบคอบมีเหตุผลสามารถวิเคราะห์และมองปัญหาได้กว้างขึ้นสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้ดีขึ้นการมีประสบการณ์มากมีโอกาสเผชิญกับปัญหาต่างๆมากทำให้กล้าเผชิญปัญหาและประสบการณ์ช่วยให้การปรับตัวในการเผชิญปัญหาถูกเดินได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่มีประสบการณ์มาก่อน (จารุวรรณปัทม, 2540) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของละมิตร์ ปีกขาว(2554) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ด้านการพยาบาลและระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ตรวจการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับสมรรถนะผู้ตรวจการพยาบาลในโรงพยาบาลปทุมธานี ชูติมา เขตต์อนันต์ (2557) พบว่า ประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านไต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะพยาบาลไตเทียม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในภาพรวมการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การให้บริการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($r = 0.61$)อธิบายได้ว่า การนำ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาใช้ในการดำเนินงานแพทย์แผนไทยจะส่งผลให้งานบริการเป็นไปตามมาตรฐานสูง มีการพัฒนาการจัดบริการแพทย์แผนไทย พบว่า ปี 2557 มีหน่วยบริการที่ผ่านเกณฑ์การขึ้นทะเบียนด้านการจัดให้บริการแพทย์แผนไทยเพิ่มขึ้นทั้งในส่วน of โรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐธิดา แจงกลาง (2552) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการบริหารงานด้านสาธารณสุขกับปัญหาการบริหารงานด้านสาธารณสุขขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าในภาพรวมรายด้านและรายข้อมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปัญหาการบริหารงานด้านสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีการให้บริการแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดหน่วยบริการงานแพทย์แผนไทย จังหวัดสมุทรปราการซึ่งส่งผลให้ในภาพรวมด้านการจัดบริการมีระดับการบริการตามมาตรฐานสูง
2. ผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการแพทย์แผนไทยในสถานพยาบาลของรัฐจังหวัดสมุทรปราการ ที่ยังไม่เปิดบริการแพทย์แผนไทย และพัฒนาการบริการในสถานพยาบาลของรัฐจังหวัดสมุทรปราการ ที่มีบริการแพทย์แผนไทยให้เป็นบริการสุขภาพทางเลือกที่มีคุณภาพ ปลอดภัยมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน
3. ผู้บริหารในแต่ละหน่วยบริการสาธารณสุขควรมีการส่งเสริมฝึกอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การทำงานและมีสวัสดิการช่วยเหลือเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพหน่วยบริการงานแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เช่น ภาวะผู้นำ พฤติกรรมของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น
2. ควรศึกษาปัญหาการให้บริการแพทย์ไทยในสถานพยาบาลสาธารณสุขของรัฐสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของการจัดหน่วยบริการ และนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
3. ควรศึกษาประเด็นความคุ้มค่าในการดำเนินการให้บริการแพทย์ไทยในสถานพยาบาลสาธารณสุขของรัฐสังกัดสำนักงานสาธารณสุข

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (2554). คู่มือการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์
- _____. (2554). คู่มือการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์
- _____. (2556). คู่มือมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- เกียรติศักดิ์ อัคริเดช (2558) “ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์กรและบรรยากาศองค์การกับการมีส่วนร่วมในการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- นฤมล เอี่ยมพงษ์ไพบูลย์. (2554). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานทันตสาธารณสุขของบุคลากรสาธารณสุขในสถานีนานามัย จังหวัดกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2547). การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อการจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก. วารสารศึกษาศาสตร์. 18(1), 89-102.
- เยาวภา เตังคิว (2552) “ปัจจัยทางการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อสมรรถนะหลักของหัวหน้าสถานีนานามัยจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ละมิตร์ ปีกขาว (2554) “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้บทบาทการนิเทศการพยาบาลกับสมรรถนะของผู้ตรวจการพยาบาล ในโรงพยาบาลปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาบริหารการพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(สำนักงานก.พ.ร.). (2557). เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ: บริษัทวิชชั่นพรีนซ์แอนด์มัลติมีเดียจำกัด
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข(2558)เอกสารประกอบการยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดและแนวทางการจัดเก็บข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข
- อรุณ จิรวัดน์กุล (2552). สถิติทางวิทยาศาสตร์สุขภาพเพื่อการวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- อัญชิสา อยู่สบาย. (2555). “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จังหวัดอ่างทอง.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.